

Sygn. akt II UK 447/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku R. O.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 4 lutego 2015 r., sygn. akt III AUa 1978/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił decyzje Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 grudnia 2009 r. oraz z dnia 8 października 2010 r. w ten sposób, że okres służby R. O. od 15 grudnia 1972 r. do 30 czerwca 1979 r. oraz w dniach 15 sierpnia 1985 r. i 31 lipca 1986 r. zaliczył do stażu emerytalnego według współczynnika 2,6% podstawy wymiaru za każdy rok służby (pkt i), a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie (pkt II).

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2015 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że oddalił odwołanie wnioskodawcy co do okresu służby od 15 grudnia 1972 r. do 30 czerwca 1979 r. (pkt I); w pozostałej

części oddalił apelację organu rentowego (pkt II) oraz oddalił apelację wnioskodawcy (pkt III).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 15b ust. 1 i 2 w związku z art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, przez ich niewłaściwe zastosowanie, czego skutkiem było nieuwzględnienie przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury art. 15 ust. 1 tej ustawy (dalej jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy); 2) art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że na jego podstawie przepisy art. 14 i art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym stosuje się odpowiednio, ale z pominięciem art. 15 ust. 1 ustawy; 3) art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w związku z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (dalej jako ustawa lustracyjna), przez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że służba wnioskodawcy w Biurze Informatyki MSW w okresie od 15 grudnia 1972 r. do 30 czerwca 1979 r. była służbą w organach bezpieczeństwa państwa; II. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku informacji, dlaczego przy ustalaniu faktów dotyczących Biura Informatyki, nie uwzględniono nowych dowodów w postaci notatki służbowej dnia 25 października 1970 r. dotyczącej reorganizacji Ośrodka Elektronicznego Przetwarzania Informacji i z dnia 8 lutego 1971 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Informatyki, przekazanych przez IPN, które to miały poważny wpływ na błędne zaliczenie Biura Informatyki do organów bezpieczeństwa państwa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności potrzebą wykładni art. 15b ust. 1 i 2 w związku z art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w celu rozstrzygnięcia - związanych z przebiegiem prac legislacyjnych - wątpliwości co do ich stosowania, a w szczególności wyjaśnienia zakresu stosowania art. 15 tej ustawy, o którym mowa w jej art. 15b oraz ustalenia, czy wszystkim funkcjonariuszom, niezależnie od tego czy służyli w organach bezpieczeństwa państwa, przysługuje podstawa wymiaru emerytury w wysokości 40% po 15 latach służby.

Skarżący wskazał również na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w związku z art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej, wskazujących na konieczność wyjaśnienia, czy okres służby w Biurze Informatyki MSW należy traktować jako służbę w organach bezpieczeństwa państwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym,

których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania

przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, w uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11 (OSNP 2011 nr 15-16, poz. 210) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. Wbrew wywodom skarżącego, zarówno teza tej uchwały, jak i wywody zawarte w jej motywach nie budzą wątpliwości. Jasno wynika z nich bowiem, że „żaden rodzaj ani sposób wykładni zawartego w art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy odesłania do art. 15 tej ustawy nie daje osobom, które pełniły w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjno-dezubekizacyjnej, możliwości prawnych ani argumentów prawnych lub prawniczych do domagania się ustalenia wysokości należnych im emerytur z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy od innej podstawy wymiaru niż 0,7% za każdy rok pełnienia służby w wymienionych w art. 2 organach bezpieczeństwa państwa”. W uzasadnieniu omawianej uchwały Sąd Najwyższy, powołując się również na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09 (OTK-A 2010 nr 2, poz. 15), jednoznacznie stwierdził, że zakres i cel ustawowego odesłania w art. 15b ust. 1 (prawidłowo: ust. 2) ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy do stosowania art. 14 i 15 tej ustawy nie powinien budzić wątpliwości. Wynikiem tego odesłania jest, że „regulacje zawarte w art. 14 i 15 ustawy zaopatrzeniowej stosuje się tylko w zakresie nieuregulowanym wyrażnie i odmiennie w treści normatywnej art. 15b, a w szczególności w jego ust. 1 pkt 1, który nie pozostawia żadnych wątpliwości co do sposobu wyliczenia wysokości emerytury zaopatrzeniowej funkcjonariuszy zawsze po 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok służby w latach 1944-1990 pełnionej w organach bezpieczeństwa PRL, z (...) jedynym wyjątkiem unormowanym art. 15b ust. 3 i 4 tej

ustawy. W zakresie ustawowego sposobu wyliczenia emerytury przepisy art. 15b ust. 1 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1a ustawy zaopatrzeniowej mają bowiem naturę szczególną i szczegółową, a przeto niejako 'odrębnie' i ze względu na cele zmienionego porządku legislacyjnego samoistnie regulują zasady wyliczania wysokości emerytur osób pełniących w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa PRL z zastosowaniem wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia, co oznacza, iż nie stosuje się do nich art. 15 ust. 1 *in principio* ustawy zaopatrzeniowej, z którego wynika, że emerytura funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. wynosi 40% podstawy jej wymiaru za każdy rok służby”.

Skarżący nie prezentuje żadnego wywodu jurydycznego ani argumentacji mogących uzasadniać zmianę dokonanej w tej uchwale wykładni.

Po drugie, art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej, jako zawierający legalną definicję pojęcia jednostki Służby Bezpieczeństwa, jest wystarczający do rozstrzygnięcia, czy dana jednostka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych była jednostką Służby Bezpieczeństwa (centralną lub terenową) a zarazem organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tej ustawy. Zgodnie z wymienionym przepisem, jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami. Nie budzi wątpliwości, że użytego przez ustawodawcę zwrotu „poprzedniczki” nie można sprowadzać wyłącznie do sytuacji, w której występowało ustanie bytu danej jednostki i powstanie w jej miejsce innego podmiotu. Poprzedniczką jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej była także jednostka, która uległa likwidacji, a jej strukturę (etaty, pracowników) i zadania przekazano innej, istniejącej wcześniej jednostce Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, która następnie podlegała rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa (por. także w tym zakresie uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2015 r., III UZP 8/15, OSNP 2016 nr 4, poz. 47, w której zajęto stanowisko, że osoba, która pełniła w latach 1984-1990 służbę w Zarządzie Łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Wydziałach Łączności Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych, jest osobą,

która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy lustracyjnej).

Należy również zauważyć, że takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniach z dnia 22 października 2015 r., II UK 142/15, z dnia 19 listopada 2015 r., II UK 154/15, z dnia 26 listopada 2015, II UK 200/15 oraz z dnia 26 listopada 2015 r., II UK 201/15, odmawiających przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania ze względu na tożsame wątpliwości formułowane przez stronę skarżącą w ramach przesłanek występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz konieczności wykładni przepisów prawnych.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.